

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av 6 § landskapslagen om
polisverksamheten.

I november månad 1989 överlämnade landskapsstyrelsen en framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av 6 § landskapslagen om polisverksamheten (1989-90 Lt-Ls framst. nr 13). Lagförslaget antogs med vissa ändringar av landstinget den 3 januari 1990. Emellertid förordnade Republikens president att lagen skulle förfalla. Republikens presidents skrivelse till landskapsstyrelsen med meddelande om att lagen förordnats att förfalla är sålydande:

"Till Ålands Landskapsstyrelse

Ålands landsting har den 3 januari 1990 fattat beslut om antagande av landskapslag angående ändring av 6 § landskapslagen om polisverksamheten. Vid föredragning i statsrådet i dag har Jag, efter att ha infordrat Högsta domstolens utlåtande i ärendet och sedan även Ålandsdelegationen avgivit sitt yttrande, funnit att bestämmelserna i landstingsbeslutet gäller straffprocessen och att de således hänför sig till lagstiftningen om rättegångsväsendet, på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt 11 § 2 mom. 13 punkten självstyrelselagen tillkommer rikets lagstiftande organ. En sådan bestämmelse kan enligt 14 § 4 mom. självstyrelselagen upptas i en landskapslag för vinnande av enhetlighet och överskådlighet förutsatt att den är i sak överensstämmande med motsvarande stadgande i rikets lag. Bestämmelsen i landstingsbeslutet överensstämmer emellertid inte med motsvarande stadgande i 14 § i rikets polislagen. Landstinget har således överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

På grund av det ovan sagda har Jag med stöd av 14 § 2 mom. självstyrelselagen för

Åland beslutat förordna att förevarande landskapslag skall förfalla, vilket Landskapsstyrelsen härmed meddelas för kännedom.

Helsingfors, i statsrådet den 2 april 1990

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

Mauno Koivisto

Justitieminister Tarja Halonen"

I den ovan nämnda lagen som förordnades att förfalla ingick bestämmelser om polismans skyldighet att rapportera brott till sin förman, om polismans rätt att under vissa förutsättningar avstå från att avge sådan rapport samt om polismans rätt att i samband med rapporteftergift tilldela anmärkning. Ingen av dessa frågor är uttryckligen nämnd i självstyrelselagen som tillhörande rikets eller landskapets behörighet. Lagstiftningsbehörigheten måste således härledas ur något av de rättsområden som anges i självstyrelselagen. Av den ovan citerade skrivelsen, vilken grundar sig på Högsta domstolens utlåtande i ärendet, följer att rapportskyldigheten, rätten att lämna rapporteftergift samt rätten att tilldela anmärkning skall anses utgöra en del av straffprocessen och det i 11 § 2 mom. 13 punkten självstyrelselagen angivna rättsområdet rättegångsväsendet. Bestämmelserna i 14 § polislagen (FFS 84/66, ä 300/90) om rapportskyldighet, rapporteftergift och den därmed sammanhörande rätten att i stället tilldela anmärkning skall således anses tillämpliga även i landskapet.

Frågan om till vilket eller till vilka rättsområden de ovan nämnda angelägenheterna skall hänföra sig har tidigare i viss mån ansetts vara oklar. Utöver den uppfattning som framgår av den ovan citerade skrivelsen, vilken uppfattning har stöd i förarbetena till självstyrelselagen, har även en annan uppfattning framhållits. Starka skäl har nämligen tidigare ansetts tala för att rätten att ålägga en polisman skyldighet att rapportera till sin förman bör härledas ur rätten att reglera polisens verksamhet samt att rätten att ange förutsättningarna för rapporteftergift, och därmed sammanhörande frågor, bör härledas ur rätten att kriminalisera eller avkriminalisera ett visst beteende. Också rätten att lagstifta i fråga om polisens skyldighet att befordra ärenden under åklagares prövning, liksom även i fråga om åklagares åtalsskyldighet och rätt att medge åtalseftergift samt domstols skyldighet att döma till avsett straff och rätt att lämna domseftergift, har det ansetts att man i sista hand måste härleda ur rätten att kriminalisera den handling

som är i fråga för åtgärden. Sålunda skulle landstinget tillkomma rätt att lagstifta om förutsättningarna för rapportteftergift såvitt fråga är om handlingar som landstinget kriminaliserat i överensstämmelse med den i 13 § 1 mom. 11 punkten självstyrelselagen ingående rätten därtill. Denna uppfattning har ansetts vila på en stabil grund i och med att ett visst beteende kan vara kriminaliserat i landskapet men inte i övriga delar av landet (t.ex. sportdykning utan tillstånd) eller vice versa (t.ex. jakt efter rådjur). En ytterligare styrka i denna uppfattning har ansetts ligga i det att den medger ett fungerande system också i det fall att förutsättningarna för rapportteftergift skulle anges med stor noggrannhet för varje enskilt slag av regelöverträdelse.

Enligt landskapsstyrelsens uppfattning finns det fortfarande orsak att genomföra de ändringar som ingick i den ovan nämnda lagen som förordnades att förfalla. För den skull överlämnar landskapsstyrelsen ett nytt förslag till ändring av 6 § landskapslagen om polisverksamheten, i vilket den ovan citerade skrivelsen beaktats och bestämmelserna om rapportteftergift och den därmed sammahörande rätten att i stället tilldela anmärkning ändrats i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i 14 § polislagen i den lydelse (FFS 300/90) dessa skall ha från den 1 januari 1991.

Landskapsstyrelsen konstaterar att det i 14 § polislagen ingår även en bestämmelse enligt vilken inrikesministeriet meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av bestämmelserna om rapportteftergift och tilldelande av varning. De anvisningar som utfärdas med stöd av ifrågavarande bestämmelse bör anses vara anvisningar av det slag som anges i lagen om åtgärder som gäller myndigheternas föreskrifter och anvisningar (FFS 573/89). Anvisningarna skall sålunda inte anses vara bindande normer utan endast icke-förpliktande allmänna satsar. På grund härav bör ett fungerande system för rapportteftergift kunna uppnås även inom områden där det finns en från övriga delar av landet avvikande reglering i landskapet.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av 6 § landskapslagen om polisverksamheten

I enlighet med landstings beslut ändras 6 § landskapslagen den 6 april 1971 om polisverksamheten (10/71) som följer:

6 §

Får polisman kännedom om brott skall han rapportera detta till sin förman.

Om ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och det är uppenbart att brottet i sin helhet skall anses ringa, får polismannen avstå från att rapportera förseelsen och från att vidta några andra åtgärder. Polismannen kan i sådant fall i stället tilldela den skyldige en anmärkning.

Rapporteftergift som avses i 2 mom. får lämnas endast om målsäganden inte framställer några anspråk.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991

Mariehamn den 6 september 1990

L a n t r å d

Sune Eriksson

Tf. lagberedningschef

Lars Karlsson